

SILNA POLSKA, ODNOWIONY ZACHÓD

DYPLOMACJA
W SŁUŻBIE
OBYWATELOM

PROGRAM
POLITYKI
ZAGRANICZNEJ
PLATFORMY
OBYWATELSKIEJ

Warszawa, lipiec 2019

Szanowni Państwo,

z dumą prezentujemy Program Polityki Zagranicznej Platformy Obywatelskiej RP. Został opracowany przez zespół do spraw międzynarodowych PO w szczególnym momencie.

Po pierwsze, polska polityka zagraniczna, zwłaszcza europejska, jest w fatalnym stanie. Chyba w żadnej dziedzinie polityki państwa cztery lata obecnych rządów nie dokonały tak ogromnych spustoszeń.

Po drugie, świat pogrąża się w coraz większym chaosie. Wspólnota Zachodu jest poddawana trudnym testom z zewnątrz i od wewnątrz, coraz bardziej agresywni są jej wrogowie. Trudny okres przeżywa Unia Europejska, choć są też dowody na jej odporność i symptomy odnowy.

W tej trudnej sytuacji Platforma Obywatelska proponuje przede wszystkim:

- odbudowę realnego dialogu i jak najszerszej zgody co do głównych kierunków polityki zagranicznej Polski oraz systemową poprawę organizacji państwa w obszarach kluczowych dla skuteczności międzynarodowej;
- odzyskanie realnego wpływu na najważniejsze decyzje Unii Europejskiej, traktowanej jak istotny mnożnik naszego potencjału narodowego, zwłaszcza na rzecz podniesienia jakości życia Polaków;
- plan działania na rzecz zachowania jedności świata zachodniego, czego warunkiem jest odbudowa międzynarodowej wiarygodności Polski jako państwa wolności, demokracji i prawa.

Zachęcam Państwa do lektury tych i innych naszych propozycji zawartych w Programie Polityki Zagranicznej Platformy Obywatelskiej RP.

Grzegorz Scholtz

Przewodniczący Platformy Obywatelskiej RP

Wstęp

Polityka zagraniczna musi służyć realizacji interesów narodowych, wspierać wzrost zamożności i bezpieczeństwa Polaków oraz umacniać pozycję międzynarodową naszego państwa. **Nadrzędnym celem programu zagranicznego Platformy Obywatelskiej jest trwałe zakotwiczenie silnej, zamożnej i wpływowej Polski w przestrzeni cywilizacyjnej i politycznej Zachodu. Polska ma potencjał i powinna współdecydować o kierunkach rozwoju tej wspólnoty. Tylko w jej ramach będzie można skutecznie zapewnić Polakom bezpieczeństwo i dobrobyt.**

Zmiany w świecie, konflikty w sąsiedztwie, kryzys Zachodu oraz osłabienie Polski wskutek rządów Prawa i Sprawiedliwości sprawiają, że po przejęciu odpowiedzialności za państwo przez demokratyczną opozycję prowadzenie takiej polityki będzie się odbywało w trudnych warunkach. Podstawą skuteczności polityki zagranicznej musi być:

- właściwe zidentyfikowanie wyzwań i zagrożeń dla strategicznych interesów RP, a także dobór instrumentów służących ich realizacji;
- ochrona spójności i siły wspólnot, które wzmacniają bezpieczeństwo i rozwój Polski, przede wszystkim Unii Europejskiej i NATO;
- odbudowa znaczenia Polski w tych organizacjach i zdolności do wpływania na kierunek ich działań zgodnie z naszymi interesami.

Polską politykę zagraniczną będą cechowały **ambicja, realizm i profesjonalizm**. Dobrze rządzona Polska – świadoma swoich interesów – musi wykorzystywać pojawiające się szanse rozwojowe i nie może stać na uboczu zmian w świecie.

GDZIE JESTEŚMY?

1.

Polska po odzyskaniu w 1989 roku wolności skutecznie realizowała do roku 2015 marzenia wielu pokoleń patriotów: właściwie odczytała możliwości i zneutralizowała zagrożenia, a w efekcie przyspieszyła rozwój oraz umocniła własną podmiotowość i bezpieczeństwo narodowe.

Osiągała swoje cele, nie antagonizując partnerów w regionie i świecie, ale też nie rezygnując z twardego zabiegania o interesy Polaków. Zbudowała demokrację i gospodarkę rynkową, dzięki czemu wzrosła zamożność obywateli. Wywalczyła i wykorzystała pomoc międzynarodową, w tym fundusze europejskie na przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawę spójności społecznej. Staliśmy się najlepszym na świecie przykładem sukcesu. Platforma Obywatelska chce tę pozycję ochronić, a w wielu aspektach – odbudować.

2.

Polityka PiS-u od 2015 roku drastycznie obniżyła międzynarodową pozycję Polski i ograniczyła zdolności do osiągnięcia strategicznych celów państwa.

Przez cztery lata PiS zniweczył wiele z dorobku Polaków. Podważył instytucje demokratyczne, solidarność społeczną, wolność mediów, osłabił struktury bezpieczeństwa państwa. Sposób działania PiS-u – przedkładającego propagandę nad strategię – skutkował niezdolnością do budowania trwałych koalicji międzynarodowych służących rozwojowi i bezpieczeństwu Polski. Zniszczono i poniżono elity dowódcze wojska oraz rażąco osłabiono potencjał kadrowy dyplomacji.

PiS nie rozumie współczesnego świata i nie widzi związku między polskimi interesami a przestrzeganiem prawa oraz siłą instytucji europejskich. Ich kryzys **uznaje za okazję** do bezmyślnego i pozornie bezkarnego lekceważenia wartości, norm i procedur oraz do zaspokajania środowisk skrajnych. W polityce wewnętrznej mandat demokratyczny z wyborów 2015 roku oraz doraźne odpowiedzi na

oczekiwania socjalne części społeczeństwa ekipa PiS-u potraktowała jak wystarczające do zakwestionowania porządku konstytucyjnego, podsycania podziałów i nienawiści, a także budowy własnej nomenklatury.

Zamiast troszczyć się o **jedność Zachodu**, także w ramach NATO, grano na jedną kartę w Waszyngtonie czy początkowo w Londynie – zapominając, że Polska leży w sercu Europy, i lekceważąc lekcje historii. Dla poklasku skrajnej prawicy poświęcono relacje z Ukrainą. Chwiejne sojusze w Europie budowano nie w trosce o strategiczne interesy narodowe i wspólnotę wartości, ale grając na sprzeciwie wobec większości, z Węgrami, Włochami czy francuskimi nacjonalistami. Z niechęci do UE wspierano międzynarodówkę populistów, zbliżającą Europę do rosyjskiej strefy wpływów.

Wybory do Parlamentu Europejskiego w maju 2019 roku nie oznaczały dla PiS-u przebudzenia. Zorientowano się jedynie, że antyunijni populiści nie będą mogli skutecznie wpływać na ewolucję struktur unijnych, a w kraju społeczna obawa o wyjście z UE nie sprzyja partii rządzącej. Dlatego PiS podjął grę na wykorzystywanie rozdzźwięków pomiędzy europejskimi chadekami, socjalistami, liberałami i zielonymi, którzy łącznie utrzymali dominującą pozycję w Parlamencie Europejskim.

Rząd PiS-u na własne życzenie nie wpłynął i nie wpłynie na reformy UE. Ludzie PiS-u nie obejmą stanowisk, z których można przypilnować polskich interesów. PiS zrezygnował z wpływania na Partnerstwo Wschodnie – sztandarowy polski projekt unijny, główny instrument naszej polityki wschodniej. Należy się obawiać, że następne decyzje UE jako całości i poszczególnych wpływowych państw członkowskich będą dla nas niekorzystne: sygnalizuje to choćby sprawa unijnego budżetu. Kontynuowanie przez PiS naruszeń praworządności w Polsce i elementarnej solidarności w ramach UE może doprowadzić do jeszcze gorszych scenariuszy, jak zawieszenie nam wypłat ze środków europejskich czy ograniczenia prawa Polaków do swobodnego podróżowania po państwach unijnych. *Polska PiS-u na marginesie procesów decyzyjnych UE, czyli pełzający Polexit, jest i pozostanie faktem dopóty, dopóki będzie trwał ten rząd. Jego zmiana urasta do rangi polskiej racji stanu.*

Polska ma potencjał odgrywania znaczących ról międzynarodowych, zwłaszcza w UE i NATO. Współpraca z innymi państwami zwiększa, a nie osłabia zdolności realizacji polskiej racji stanu.

Dobre wykorzystanie członkostwa w UE i NATO oraz jakość polskiego w nich udziału w dużym stopniu mogą uchronić nasz kraj przed skutkami niekorzystnych tendencji międzynarodowych. Rozsądna polityka zagraniczna, umiejętne wiązanie interesów polskich z interesami mocarstw czy bliskich partnerów i skuteczny multilateralizm dadzą nam możliwość realizacji interesów państwa w przestrzeni globalnej.

Zjawiska kryzysowe dotknęły też wspólnoty Zachodu. Najbliższe lata rozstrzygną o dalszym ich kształcie. Ma to dla Polski znaczenie zasadnicze, więc bierność nie może być cnotą. Tymczasem PiS ogranicza aktywność do rzucania pustego hasła o suwerenności i godności narodowej.

W konsekwencji polska suwerenność na modłę PiS-u oznacza permanentny konflikt i brak kultury kompromisu. Tak mylnie rozumiana suwerenność musiała prowadzić – pod płaszczykiem deklaracji o strategicznych relacjach ze Stanami Zjednoczonymi i przy propagandowym rozdęciu Inicjatywy Trójmorza – do marginalizacji Polski w świecie, a nawet do faktycznego promowania agendy Rosji w Europie. Ten negatywny efekt potęgowało odrzucenie przez PiS konsensu narodowego w polityce zagranicznej, wspieranie radykalizmu oraz używanie polityki zagranicznej do realizacji partyjnych interesów wewnętrznych.

PiS narzucił polskiej polityce archaiczne rozumienie suwerenności. W efekcie ograniczył powiązania międzynarodowe, kosztem zdolności realizacji naszej racji stanu. Dziś żadne państwo europejskie nie zdoła samo sprostać wyzwaniom gospodarczym, społecznym i obronnym XXI wieku. Nowocześnie, realistycznie i ambitnie rozumiana suwerenność tworzy przesłankę dobrych wyborów w polityce zagranicznej oraz skutecznego wpływu na układy dwustronne i wielostronne, zwiększa polskie szanse rozwojowe i bezpieczeństwo. ■

3.

W ostatnich latach niekorzystnie zmienia się porządek międzynarodowy, który od 1989 roku wspierał rozwój i bezpieczeństwo Polski.

Do niekorzystnych tendencji należą: stopniowe słabnięcie globalnej pozycji sprawczej Zachodu, łatwość kwestionowania demokratycznych norm i instytucji, narastanie różnic między Stanami Zjednoczonymi a partnerami w Europie, ale też Kanadą, Australią czy Japonią, naruszająca prawo międzynarodowe polityka Rosji, penetracja gospodarcza świata przez Chiny, oparta na konkurencyjnym wobec Zachodu modelu cywilizacyjnym, ingerencja obcych aktorów w funkcjonowanie państw demokratycznych (na przykład przez propagandę w mediach tradycyjnych i internecie, cyberataki), presja migracyjna oraz terroryzm. W efekcie podważane są filary porządku światowego stworzonego po 1945 roku i dopełnionego po 1989 roku między innymi przez dołączenie Polski do rodziny wolnych narodów.

Potencjał ludnościowy, gospodarczy i terytorialny Polski daje możliwość nie tylko reagowania na bieżące wydarzenia, ale także wychodzenia z inicjatywą działania wspólnie z sojusznikami. Jest to jednak realne wyłącznie w sytuacji, gdy darzą nas oni zaufaniem i szacunkiem. ■

4.

Tektoniczne zmiany w porządku międzynarodowym mają jeszcze głębsze podłoże w procesach technologicznych, gospodarczych i społecznych.

Internet i globalizacja jako symbole nowoczesnej komunikacji i gospodarki, w połączeniu z deformacjami współczesnego kapitalizmu, przyniosły ogromne napięcia na Zachodzie. W pełni objawiły się po kryzysie 2008 roku. Polska jako kraj biedniejszy od sąsiadów z Zachodu bywała beneficjentem tych przemian (na przykład przejmując część produkcji wyprowadzanej z państw o wyższych kosztach pracy).

Utrzymanie trendu rozwojowego w Polsce i przyspieszenie procesów modernizacyjnych wymaga jednak poprawnej interpretacji nowych wyzwań, także technologicznych, jak automatyzacja i sztuczna inteligencja, a także skutecznego definiowania i zaspokajania narodowych interesów. ■

5.

Unia Europejska znowu może być głównym mnożnikiem polskiej siły politycznej i gospodarczej. Warunkiem jest odzyskanie przez Polskę pozycji jednego z liderów wspólnoty, zdolnych do poprowadzenia jej ku odnowie i wzmocnieniu.

Platforma Obywatelska, broniąc UE i polskiego silnego w niej miejsca, nie stara się o realizację abstrakcyjnych ideałów federalistycznych. Unia jest po prostu najlepszym mechanizmem takiego zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania między państwami członkowskimi, by bilans interesów każdego z nich był na końcu dodatni. Zapewnia też ładu konstytucyjnego państw członkowskich ochronę, jakiej nie daje żadna inna organizacja na świecie. Dzięki UE państwa mogą rozwijać się stabilnie, zgodnie z własnymi ideałami i w poczuciu ochrony międzynarodowych reguł gry.

Dziś w UE są dwie strony sporu. Jedna strona to siły o różnej historii, dokonaniach i poglądach, ale zjednoczone poczuciem

odpowiedzialności za los integracji europejskiej traktowanej jak najlepsza odpowiedź na XX-wieczne totalitaryzmy i wojny („Europa solidarności”). Druga strona to ugrupowania, które tę elementarną solidarność odrzucają w imię partykularyzmów narodowych lub dla populistycznej retoryki prosoctalnej („Europa egoizmów”). Część z nich otwarcie nawołuje do zniszczenia UE czy wyprowadzenia z niej swych krajów, inne domagają się takich „korekt”, które faktycznie zanegowałyby sens istnienia UE. Dlatego musimy jej bronić zarówno przed zagrożeniami wewnętrznymi, jak i tymi nadciągającymi z zewnątrz. Rosja i Chiny posługują się naciskiem politycznym, inwestycjami oraz korumpowaniem europejskich elit. Czynią to także dla osłabienia spójności UE. Co ważne, większość zwolenników „Europy egoizmów” solidaryzuje się z Rosją Putina.

PiS przez cztery lata rządów udowodnił, że przynależy do frakcji niesolidarnej Europy.

Likwidacja lub dalsze osłabianie Unii Europejskiej doprowadziły do powrotu polityki jako gry, w której uzyskanie korzyści przez jedno państwo odbywa się kosztem interesów drugiego. To zawsze oznacza straty dla krajów słabszych, biedniejszych i o trud-

niejszym położeniu. Unia Europejska bez solidarności, nawet jeśli niedoskonałej, oznaczałaby dla Polski brak środków z budżetu UE na rozwój, ograniczenia dla naszych eksporterów i usługodawców, mniej szans edukacyjnych dla młodzieży, zamknięte granice, dalsze ograniczanie praworządności i – przede wszystkim – zwiększone możliwości wpływu Rosji na sprawy polskie i europejskie. W tym sensie utrzymanie i wzmocnienie UE jako „Europy solidarności” jest zgodne z polską racją stanu.

Unia niesolidarna to także Europa niezdolna do przyciągania, nakłaniania do reform i sensownej polityki zagranicznej państw ze wschodniego i południowego sąsiedztwa.

To właśnie niesolidarna UE może kiedyś przyczynić się do naprawdę wielkich fal uchodźców z południa i wschodu i okazać się niezdolna do poradzenia sobie z tym wyzwaniem.

Zdaniem Platformy Obywatelskiej Unia solidarna jest niezbędna Polsce. Radzenie sobie ze współczesnymi wyzwaniami wymaga posiadania przez władze w Warszawie wpływu na taką ewolucję wspólnoty, która – gdzie trzeba i gdzie to możliwe – ocali lub rozwi-

nie dotychczasowe instrumenty (przede wszystkim jednolity rynek oparty na czterech swobodach, budżet unijny z istotnym udziałem środków na spójność), ale też pozwoli tworzyć nowe narzędzia, maksymalnie uwzględniające nasze potrzeby. Takiej perspektywy kontynuacja rządów PiS-u Polakom absolutnie nie daje.

Wybory do Parlamentu Europejskiego z maja 2019 roku oraz wyniki wyborów w kolejnych państwach członkowskich pokazują przy tym, że ugrupowania obozu proeuropejskiego coraz częściej odbudowują zaufanie wyborców. Polska nadal zdominowana przez ugrupowania eurosceptyczne lub antyunijne tylko pogłębiałaby marginalizację naszego kraju. ■

6. Filarami rozumnej polityki sojuszniczej dla bezpieczeństwa Polski pozostają: NATO z silną obecnością amerykańską w Europie, partnerstwo Polski ze Stanami Zjednoczonymi wzmacniające sojusz północnoatlantycki, a także racjonalna Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony.

Te trzy zagraniczne filary polskiego bezpieczeństwa wzajemnie się uzupełniają. Utrzymanie ich w stanie bezkonfliktowości oraz analiza wiarygodności muszą trwale cechować strategię Polski. Polska bezpieczna to stan, w którym sojusznicy będą utożsamiać jej bezpieczeństwo ze swoim, nie będą skłonni zawierać porozumień międzynarodowych naszym kosztem, będą postrzegać Polskę jako część wspólnego systemu.

W tych sprawach stanowisko Platformy Obywatelskiej jest konsekwentne od lat i silnie osadzone w odczuciach Polaków. Nie zmienia się ono, choć dziś coraz wyraźniej rozbrzmiewa pytanie,

jak harmonijnie powiązać wskazane wyżej sprawy, by ich połączony potencjał nadal wzmacniał bezpieczeństwo Polski. NATO od dwudziestu lat silnie kotwicy polską obronę w rozwiązaniach wielostronnych, chroniąc interesy mniejszych państw i ograniczając samowolę większych. Należy dążyć do wzmocnienia mechanizmów kolektywnej obrony, dając przykład wypełniania sojuszniczych standardów budżetowych i wojskowych. Tego samego należy oczekiwać od naszych sojuszników.

Umacnianie dwustronnego partnerstwa wojskowego Polski i Stanów Zjednoczonych było podstawą polskiej polityki od czasu podjęcia decyzji o wycofaniu wojsk sowieckich z Polski, a zwiększenie amerykańskiej obecności wojskowej na naszym terytorium rozpoczęło się za rządów Platformy Obywatelskiej. Działania takie trzeba kontynuować i zabiegać o ich jak najsilniejsze osadzenie w rozwiązaniach NATO. Tylko wtedy obecność amerykańska w Polsce może być trwała i korzystna finansowo, a zarazem będzie chronić polską suwerenność. Na wzmacnianiu bezpieczeństwa Polski i NATO, racjonalności finansowej i operacyjnej współpracy wojskowej, dobrym offsecie przemysłowym oraz ochronie własnych suwerennych praw chcemy budować w przyszłości polsko-amerykańskie partnerstwo obronne.

Silne NATO oraz partnerstwo obronne ze Stanami Zjednoczonymi musimy wesprzeć polskim zaangażowaniem we wzmacnianie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony. Nie należy szukać w niej alternatyw, ale dopełnienia projektu bezpiecznej Polski. Ma wspierać rozwój polskiej bazy przemysłowej, modernizację naszych sił zbrojnych, przynosić najlepsze technologicznie i finansowo rozwiązania wojskowe. W polityce tej tkwią niewykorzystane możliwości pozyskania środków rozwojowych i zbudowania synergii zachodnich rozwiązań antykryzysowych. Właściwy kierunek polityki w tej sprawie skutkuje między innymi wykorzystaniem środków z Europejskiego Funduszu Obronnego. Trzeba aktywnie wykorzystywać szanse tkwiące w tych rozwiązaniach, przełamując karygodną bierność rządów PiS-u. ■

CO I JAK ZROBIMY?

Odbudowa międzynarodowej pozycji Polski będzie wymagała czasu, ambitnych realistycznych planów, zwiększenia środków na działania międzynarodowe państwa i koncentracji na priorytetach.

Celami strategicznymi polityki zagranicznej rządu tworzonego przez Platformę Obywatelską będą:

1. **Maksymalne rozwijanie potencjału narodowego**

dla zwiększenia bezpieczeństwa i rozwoju Polski, zwłaszcza poprzez:

- odbudowę **realnego dialogu i jak najszerzej zgody** co do głównych kierunków polityki zagranicznej Polski. Platforma Obywatelska przywróci rolę Sejmu i Senatu RP jako miejsc rzetelnej demokratycznej debaty o sytuacji i polityce międzynarodowej Polski. W reakcji na uwiad za kadencji obecnego prezydenta Rady Bezpieczeństwa Narodowego stworzymy **Forum Bezpieczeństwa Narodowego** – płaszczyznę konsultacji rządu z liderami głównych partii politycznych w kwestiach międzyna-

rodowych. Poprawimy edukację publiczną oraz lepiej wykorzystamy potencjał ekspercki ośrodków akademickich i analitycznych zajmujących się sprawami międzynarodowymi i polityką zagraniczną Polski. Cele polityki zagranicznej należy kształtować w szerokim dialogu z różnymi środowiskami. Temu, a nie partyjnej propagandzie, powinny służyć także Regionalne Ośrodki Debaty Międzynarodowej.

- systemową **poprawę wewnętrzną organizacji państwa w obszarach kluczowych dla skuteczności międzynarodowej**; przywrócenie przejrzystego i profesjonalnego procesu podejmowania decyzji w sprawach europejskich i zagranicznych; zwiększenie zaangażowania premiera w sprawy strategiczne; reformę funkcjonowania Rady Ministrów oraz jej organów na rzecz poprawy faktycznych zdolności koordynacyjnych w zarządzaniu państwem; profesjonalizację i odpolitycznienie administracji państwowej oraz służb mundurowych.

- działania na rzecz **zwiększenia odporności państwa polskiego** (a szerzej: całej wspólnoty Zachodu) na rozmaite zewnętrzne działania infiltracyjne, korupcyjne i propagandowe. Wzmocnione i egzekwowane będą przepisy chroniące ład społeczny i porządek konstytucyjny RP. Podejmiemy skuteczne kroki przeciw akcjom hybrydowym podmiotów zewnętrznych, w tym poprzez edukację publiczną, oraz przeciw transgranicznym praktykom korupcyjnym; odbudujemy etos i apolityczność pracowników organów i służb realizujących interesy narodowe.

- inicjatywy na rzecz maksymalnego **wykorzystania społecznego potencjału i samorządowego zaplecza** polityki zagranicznej; wzmocnienie i udoskonalenie kooperacji samorządów województw i ich stolic z polską dyplomacją; podjęcie inicjatywy corocznego **Forum Polskiej Polityki Zagranicznej** jako miejsca debaty czynników państwowych, samorządowych, społecznych, pozarządowych i eksperckich na temat wyzwań międzynarodowych dla Polski.

2.

Polityka zagraniczna, zwłaszcza europejska, na rzecz podniesienia jakości życia Polaków

- Zapewnimy wsparcie, w tym z budżetu wspólnotowego UE, dla walki ze smogiem, niezbędnych zmian energetycznych i odpowiedzialnej polityki klimatycznej. Polityka energetyczna i klimatyczna UE muszą przyczyniać się do zapewnienia Polakom bezpiecznej, taniej i czystszej energii oraz ochrony ich zdrowia.

Naszym celem będzie też wykorzystanie instrumentów UE dla skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu prowincji (infrastruktura i transport publiczny, zwłaszcza kolejowy).

Wywalczymy także, aby budżet UE wspomógł modernizację polskich usług publicznych, w pierwszej kolejności służby zdrowia (między innymi poprzez europejski program walki z rakiem) oraz wzmocnienie naszego szkolnictwa wyższego do pozycji konkurencyjnej w całej UE.

- Pomoc polityki zagranicznej dla polskiej gospodarki, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, oraz dla promocji eksportu i inwestycji międzynarodowych. Prowadzić będą do tego między innymi zmiany w Polskiej Agencji Handlu i Inwestycji, jej wzmocnienie, zgranie z faktycznymi potrzebami polskiego biznesu, a także bliższe powiązanie z urzędem ministra spraw zagranicznych oraz siecią polskich ambasad i konsulatów. Stworzymy mechanizm łączący politykę europejską i zagraniczną z realnymi potrzebami polskiej gospodarki. W tym celu powołamy **Gospodarcze Forum Konsultacyjne** jako instytucję doradczą przy MSZ. Będzie się ono składać z przedstawicieli izb i organizacji gospodarczych zrzeszających polskie firmy.

3.

Starania o realny wpływ na najważniejsze decyzje Unii Europejskiej, traktowanej jak istotny mnożnik naszego potencjału narodowego, przede wszystkim poprzez:

- prowadzenie polityki skutecznego wpływu na inicjowanie nowych lub rozwój dotychczasowych polityk i działań wspólnotowych, a nie izolowanie się od nich. Na przykład polityki energetyczna i klimatyczna mogą w pożądanym scenariuszu przyczynić się do zapewnienia Polakom bezpiecznej, taniej i czystszej energii oraz ochrony ich zdrowia, a polityka handlowa jest zdolna pomóc naszym firmom w ekspansji pozaeuropejskiej, w Polsce zaś chronić je przed nieuczciwą konkurencją.
- rozpoczęcie poważnej debaty wewnętrznej oraz współpracy z pozostałymi członkami na temat dalszego rozwoju Unii Gospodarczej i Walutowej, z zachowaniem bezpieczeństwa naszych interesów rozwojowych. Polacy powinni otrzymywać obiektywną uczciwą informację na temat rozwoju tego unijnego projektu, potencjalnych

zysków oraz konsekwencji i kosztów przystąpienia do niego, jak i pozostawania poza nim.

- trzymanie się zasady budowy zmiennych koalicji w ramach UE w zgodzie z interesami narodowymi Polski, a nie wspólnoty opcji partyjnych, preferencji czy fobii ideologicznych. Polska będzie otwarta na dialog i współpracę ze wszystkimi członkami UE.
- powrót do bliskiej współpracy w gronie największych państw unijnych. Odbudowa współpracy z Niemcami i Francją w Trójkącie Weimarskim, porzuconej w wyniku polityki PiS-u.

- dokonanie korekt w kolejnym **budżecie UE** tak, aby priorytet integracji europejskiej, czyli pogłębianie spójności, nie padł ofiarą nowych potrzeb. **Zniwelujemy konsekwencje PiS-owskiej porażki, skutkującej scenariuszem utraty przez Polskę 100 mld złotych** w porównaniu do obecnego budżetu UE, a może jeszcze większymi stratami, jeśli zostaną wdrożone wobec naszego kraju procedury karania za łamanie przez rząd PiS-u praworządności

4.

Odbudujemy **międzynarodową wiarygodność Polski jako części Zachodu, państwa wolności, demokracji i prawa**, zwłaszcza poprzez:

- przywrócenie **wizerunku Polski** jako zbiorowości ludzi dumnych ze swojej historii, a jednocześnie otwartych i solidarnych we współpracy z partnerami. Wykorzystamy do tego między innymi przypadające w 2020 roku **40. rocznicę powstania „Solidarności”** oraz **100. rocznicę Bitwy Warszawskiej**. Naprawimy standardy działań międzynarodowych dyplomacji, władz rządowych i parlamentarnych RP, poprzez odpartyjnienie, usprawnienie i uproszczenie systemu promocji Polski, dziś realizowanego marnotrawczo między innymi przez Polską Fundację Narodową. Powiążemy ustawowo działalność Instytutu Adama Mickiewicza z pracą na rzecz promocji Polski, zrealizowaną przez globalną sieć

placówek zagranicznych MSZ, w tym Instytuty Polskie, oraz z pracą na rzecz promocji Polski dzięki kulturze.

- odtworzenie międzynarodowej pozycji Polski jako państwa konsekwentnie wiernego **normom i zobowiązaniom międzynarodowym**, propagującego solidarność międzynarodową, demokrację, wolności i prawa człowieka, między innymi poprzez pełne wykorzystanie potencjału Polski jako organizatora i eksperta współpracy międzynarodowej na rzecz demokratycznych zmian i rozwoju.
- mocne i właściwie zorganizowane wsparcie dla **Polonii i Polaków za granicą, a także dla wszystkich zagranicznych przyjaciół Polski** angażujących się we wsparcie polskich interesów, w tym tworzenie i propagowanie dobrego wizerunku Polski i wiedzy na temat naszego kraju.

5.

Będziemy aktywnie działać na rzecz zachowania i wzmocnienia jedności świata zachodniego wobec potężniejących wyzwań, przede wszystkim w wymiarze bezpieczeństwa, poprzez:

- przeciwdziałanie narastającym po obu stronach Atlantyku tendencjom do pogłębiania sporów i różnic między sojusznikami ze Stanów Zjednoczonych z jednej strony, a Europy i Kanady z drugiej; uświadamianie wspólnoty wyzwań i zagrożeń oraz wartości połączonego potencjału.
- wypracowywanie innowacyjnych koncepcji służących wzmocnieniu NATO jako trwałej organizacji współpracy wojskowej i politycznej państw europejskich, Stanów Zjednoczonych i Kanady, z narodowym priorytetem dotyczącym wschodniej flanki Sojuszu, ale bez zamykania się na inne kierunki zaangażowania.
- aktywne rozwijanie europejskiego wymiaru polityki bezpieczeństwa w sposób, który będzie służył polskim

interesom i potrzebom, ale i wzmocnieniu potencjału obronnego całego Zachodu.

- ścisłą koordynację polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z działaniami innych resortów, zwłaszcza Ministerstwa Obrony Narodowej, jako narzędzia wzmocniającego gwarancje bezpieczeństwa Polaków oraz służącego rozwojowi siły własnej, w tym modernizacji polskiej gospodarki.

6.

Powrót do **skuteczności Polski w polityce wschodniej**, w jeszcze bardziej wymagających warunkach zewnętrznych, rozumiany jako zdolność do kreowania szans na zbliżenie tego obszaru z Zachodem, zwłaszcza bliższej współpracy z Ukrainą, oraz możliwie konstruktywny dialog z Rosją, wolny od iluzji, otwarty na budowę relacji dobrosąsiedzkich w niektórych wymiarach. Dokonamy tego poprzez:

- zaangażowanie w **odzyskanie przez Polskę wpływów jako czołowego „eksperta” NATO i UE do spraw wschodniego sąsiedztwa**, w tym skuteczne budowanie świadomości Zachodu co do faktycznych przyczyn oraz metod polityki Kremla wobec Zachodu.
- **nowe inicjatywy bilateralne i wielostronne na rzecz przyspieszenia wewnętrznej modernizacji Ukrainy oraz jej związków z Zachodem**, w pełni wykorzystujące potencjał więzi łączących nasze państwa, gospodarki,

instytucje i społeczeństwa. Zaangażowanie w ten proces samorządów i sektora pozarządowego. Wyłączenie kwestii historycznych z bieżących i strategicznych zagadnień politycznych. Stworzenie osobnego kanału dla debaty i procesu historycznego pojednania na gruncie prawdy, przy założeniu nierelatywizowania wydarzeń historycznych oraz świadomości, że pojednanie wymaga czasu.

- wypracowanie i konsekwentne wdrażanie **rozwiązań uniemożliwiających Federacji Rosyjskiej wpływanie na politykę wewnętrzną Polski** (a także innych krajów wspólnoty unijnej i euroatlantyckiej). Jednocześnie trzeba zachować gotowość do wypracowania bezpośrednich kanałów komunikacji pomiędzy Polską a Rosją. Ożywienie relacji społecznych, kulturalnych i ekonomicznych. Przygotowanie dla społeczeństwa rosyjskiego atrakcyjnej oferty, budzącej zainteresowanie historią i kulturą Polski. **Przywrócenie małego ruchu granicznego z obwodem kaliningradzkim.**
- **wsparcie dla niepodległości Białorusi**, także poprzez instrumenty polityki UE oraz instytucji wielostronnych. Umocnienie wsparcia dla Polaków na Białorusi.

7.

Będziemy prowadzić nową aktywną **politykę regionalną w obszarze bałtyckim i środkowoeuropejskim**, w celu wykorzystania wzajemnego zrozumienia i wspólnoty interesów dla sprawnego znoszenia barier rozwoju cywilizacyjnego oraz uzyskania zachodniego poziomu bezpieczeństwa, zwłaszcza poprzez:

- podjęcie działań na rzecz systemowego **wzmocnienia dialogu i wielostronnej współpracy Polski z partnerami nordyckimi i bałtyckimi**. Rewaluację zaangażowania Polski w formaty współpracy wielostronnej na Północy. Nowe możliwości rozwoju Strategii UE dla Morza Bałtyckiego.
- zainicjowanie z partnerami dialogu strategicznego na temat **optymalizacji istniejących struktur kooperacji wielostronnej w regionie**, czyli Grupy Wyszehradzkiej, Inicjatywy Trójmorza i bukareszteńskiej dziewiątki państw

wschodniej flanki NATO. Rozstrzygnięcie docelowego modelu udziału Polski w unijnej strategii regionalnej na tym kierunku (strategie karpacka, dunajska).

- powołanie **nowych eksperckich państwowych ośrodków analitycznych** dla kierunków północnego w Trójmieście i południowego w Krakowie. Ocena zmian dokonanych przez rząd PiS-u w placówkach w Poznaniu (Instytut Zachodni), Lublinie (Instytut Europy Środkowo-Wschodniej) i Warszawie (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych).

8.

Zaktywizujemy (selektywnie)

Polskę w kwestiach globalnych,

przede wszystkim poprzez:

- wzmocnienie naszej roli w międzynarodowych instytucjach oraz inicjatywach politycznych, gospodarczych i finansowych, mających wpływ na proces kształtowania standardów rządzących współpracą światową w różnych dziedzinach.
- konsekwentne wspieranie porządku światowego, którego celem jest wzmocnienie instrumentów służących utrwaleniu pokoju i zrównoważonego rozwoju poszczególnych państw oraz inicjatyw mających na celu liberalizację handlu międzynarodowego, w czym upatrujemy zarówno źródła stabilności i dobrobytu świata, jak i szansy dla polskiej gospodarki.
- wzmocnienie wiedzy analitycznej i świadomości społecznej na temat znaczenia dla Polski możliwości stwarzanych nam przez świat pozaeuropejski, w szczególności na kierunkach azjatyckim i afrykańskim.

- w stosunkach ze światem pozaeuropejskim polityka zagraniczna RP będzie wspierała aktywność gospodarczą, turystyczną i kulturalną polskich obywateli oraz tworzonych przez nich podmiotów, także poprzez dostosowywanie sieci zagranicznych przedstawicielstw RP do aktualnych potrzeb.

- prowadzenie polityki uzupełniania potrzeb krajowego rynku pracy poprzez zachęty do zatrudniania szczególnie cennych pracowników i specjalistów z obszaru pozaeuropejskiego, a imigracji docelowej dla tych z nich, którzy wykazą zdolność do maksymalnej integracji.

9.

Skuteczna dyplomacja

będzie kluczowym narzędziem realizacji powyższych celów ambitnej i realistycznej polityki zagranicznej.

Odnowimy dyplomację poprzez:

- wzmocnienie **systemowego zaangażowania premiera** w proces strategicznego kształtowania i realizacji polityki zagranicznej państwa, w tym poprzez powołanie Komitetu Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa Rady Ministrów. Doprecyzowana i wzmocniona zostanie **koordynacyjna rola ministra spraw zagranicznych** w planowaniu i realizacji polityki zagranicznej i europejskiej.
- odwrócenie procesu merytorycznej i intelektualnej degradacji kadr MSZ za czasów rządów PiS-u.
- **nową ustawę o Służbie Zagranicznej**, wzmacniającą profesjonalizm, apolityczność, rozwój zawodowy i bezpieczeństwo członków tej formacji oraz poprawiającą warunki ich służby.

- zintegrowane i właściwie finansowane elementy wsparcia polskiej dyplomacji.

Obchodzone niedawno stulecie polskiej niepodległości pozwoliło spojrzeć na historię państwa i społeczeństwa z dumą płynącą z narodowych osiągnięć i zdolności do przetrwania. Zebrane wnioski każą patrzeć w przyszłość z realizmem i ambicją, posuwającymi państwo ku realizacji jego interesów w służbie narodowi. Polityka zagraniczna Platformy Obywatelskiej będzie skutecznie temu celowi służyła.

Copyright by Platforma Obywatelska RP

Warszawa 2019

ISBN 978-83-63874-72-8